

Ісаєвич О. М.

студент 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Сьогодні поняття «громадський контроль» набуває особливого значення у зв'язку з розгортанням глобалізації загалом та зміною пріоритетів української громадськості зокрема.

Громадський контроль виконує важливу роль у суспільстві, а також уособлює у собі функцію просвітництва для тієї категорії населення, що потребує постійного підвищення кваліфікації, адже безпосередньо здійснює зазначений вид контролю.

Неможливо оминати увагою той факт, що найважливіша роль громадського контролю — формування нових механізмів суспільної координації, що дозволять деталізувати права та обов'язки влади/бізнесу/громади, повніше використовувати їх потенціал та дотримання гармонії узгодженого розвитку.

В літературі відсутнє єдине визначення поняття громадського контролю. Так, на думку думку А. Полторакова, громадський контроль — це система відносин громадянського суспільства з державою, заснована на підзвітності органів державної влади органам державної законодавчої влади (парламентський контроль) недержавним структурам («третього сектору» та ЗМІ) (Полтораков О. Громадський контроль над «силовими» структурами в Україні: проблеми та перспективи [Електронний ресурс] / О. Полтораков // Національний інститут проблем міжнародної безпеки. Публікації. — Режим доступу: <http://www.niisp.org.ua/default~38.php>).

А. Крупник визначає громадський контроль як суспільну оцінку ступеня виконання органами влади та іншими підконтрольними об'єктами їхніх соціальних завдань, дотримання певних соціальних норм. Громадський контроль є формою участі громадськості в управлінні для підвищення ефективності діяльності органів публічної влади, підприємств, установ і організацій, які надають соціальні послуги (Крупник А. С. Громадський контроль: сутність та механізми здійснення [Електронний ресурс] / А. С. Крупник // Теоретичні та прикладні питання державотворення. — 2007. — № 1. — Режим доступу: www.library.oridu.odessa.ua).

Зазначену оціночну функцію в Державному бюро розслідувань (далі — ДБР) виконує Рада громадського контролю (далі — РГК). Це колегіальний консультативно-дорадчий орган, що утворюється для забезпечення прозорості та цивільного контролю за діяльністю ДБР.

Основними завданнями РГК є:

1. забезпечення прозорості та здійснення цивільного контролю за діяльністю Державного бюро розслідувань;
2. сприяння взаємодії Державного бюро розслідувань з громадськими об'єднаннями, іншими інститутами громадянського суспільства з питань, пов'язаних з діяльністю Державного бюро розслідувань;
3. сприяння врахуванню Державним бюро розслідувань громадської думки під час виконання зазначеним Бюро покладених на нього завдань (Питання Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань: Постанова Кабінету Міністрів України № 1086 від 20 грудня 2017 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1086-2017-%D0%BF#n10>).

До повноважень РГК при ДБР слід виокремити наступні:

1. заслуховування інформації про діяльність Державного бюро розслідувань, проведення аналізу стану виконання завдань і заходів, у тому числі визначених стратегічною програмою діяльності Державного бюро розслідувань, та подання пропозиції щодо їх виконання;
2. розгляд звітів Державного бюро розслідувань і затвердження свого висновку щодо них протягом десяти днів з дня їх подання;
3. підготовка та подання Державному бюро розслідувань пропозицій щодо організації та проведення консультацій з громадськістю, участь у таких консультаціях;
4. здійснення громадського контролю за врахуванням Державним бюро розслідувань пропозицій і зауважень громадськості щодо його діяльності, забезпеченням ним прозорості та відкритості своєї діяльності, дотриманням прав і свобод людини і громадянина, доступу до публічної інформації, яка перебуває в його володінні, а також дотриманням законодавства, зокрема у сфері запобігання та протидії корупції;
5. збір, узагальнення та подання Державному бюро розслідувань інформації стосовно пропозицій інститутів громадянського суспільства щодо необхідності вирішення питань, пов'язаних з діяльністю Державного бюро розслідувань;
6. приймає участь у парламентських слуханнях на тему діяльності Державного бюро розслідувань, виконання покладених на нього завдань, додержання ним законодавства, прав і свобод людини і громадянина;
7. обрання із свого складу трьох представників до складу Дисциплінарної комісії Державного бюро розслідувань з подальшим внесенням Директорові Державного бюро розслідувань подання щодо обраних осіб з метою їх включення до складу комісії (Питання Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань:

Постанова Кабінету Міністрів України № 1086 від 20 грудня 2017 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1086-2017-%D0%BF#n10>).

Створення РГК при ДБР передбачено ст. 28 Закону «Про Державне бюро розслідувань» (ДБР призупинило на вимогу суду конкурс до Ради громадського контролю) [Електронний ресурс] // Укрінформ. Мультимедійна платформа іномовлення України. — Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/2682475-dbr-prizupinilo-na-vimogu-sudu-konkurs-do-radi-gromadskogo-kontrolu.html>).

Перший склад РГК розпочав роботу зовсім недавно. Обрання членів РГК відбувалося на установчих зборах, через що було спровоковано низку гучних скандалів щодо обрання. 18 квітня 2019 року повинен був відбуватись конкурс щодо обрання нового складу ради. Однак, за повідомленням директора ДБР Романа Труби, з 26 квітня 2019 року діяльність РГК при ДБР буде припинена внаслідок блокування конкурсу на обрання нового складу судовим рішенням. («ДБР призупинило на вимогу суду конкурс до Ради громадського контролю» [Електронний ресурс] // Укрінформ. Мультимедійна платформа іномовлення України. — Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/2682475-dbr-prizupinilo-na-vimogu-sudu-konkurs-do-radi-gromadskogo-kontrolu.html>).

Одним із членів діючої РГК подано позов до Окружного адміністративного суду Києва про визнання нечинною постанови Кабміну, якою було внесено зміни в положення про Раду громадського контролю і порядок обрання її членів (з установчих зборів на онлайн-голосування). Таким чином, суд задовольнив звернення і заборонив подальше проведення конкурсу на підставі Порядку формування складу Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань, затвердженого оскаржуваною постановою Кабміну.

Таким чином, діючий склад РГК втрачає свої повноваження, а обрати новий немає можливості у зв'язку із судовим провадженням щодо порядку формування РГК. Також зазначено, що до моменту, поки при ДБР не буде діючої РГК, відсутня можливість створення дисциплінарної комісії при ДБР у повному обсязі, тому що 3 з її членів мають бути представниками РГК.

Підсумовуючи вищесказане слід сказати, що РГК як основний механізм громадського контролю за діяльністю Державного Бюро розслідувань, безсумнівно повинна сумлінно та в повному обсязі виконувати завдання покладені на неї згідно законодавства.

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Храпенко Олена Олегівна*.